Hicretin altıncı yılında müslümanlar, Umre yapmak için Mekke'ye hareket ettiklerinde, Hz. Osman da onların arasındaydı. Ancak, putperest Mekke yönetimi, müslümanları Mekke'ye sokmama kararı almıştı. Bunun üzerine Hudeybiye'de karargah kuran Resulullah (s.a.s), müşriklerle görüşerek, maksatlarının yalnızca umre yapmak olduğunu onlara bildirmek istiyordu. Resulullah (s.a.s), bu iş için Hz. Ömer'i görevlendirmek istemiş, ancak Hz. Ömer, bir takım geçerli sebepler ileri sürerek Hz. Osman'ın daha uygun olduğunu söylemişti. Bunun üzerine Resulullah (s.a.s), elçilik görevini Hz. Osman'a verdi. Daha önce elçi gönderilen Hıraş b. Umeyye el-Ka'bî'yi Mekkeliler öldürmek istemişlerdi *(İbn Sa'd, a.g.e., II, 96).* Müşriklerin hırçın davranışları böyle bir elçiliği tehlikeli bir hale sokuyordu. Resulullah (s.a.s), Hz. Osman (r.a)'a şöyle dedi:

-"Git ve Kureyş'e haber ver ki, biz buraya hiç kimse ile savaşmaya gelmedik. Sadece şu Beyt'i ziyaret ve onun haremliğine saygı göstermek için geldik ve getirdiğimiz kurbanlık develeri kesip döneceğiz ". Hz. Osman (r.a), Mekke'ye gidip, müşriklere bu hususları bildirdi. Ancak onlar; "Bu asla olmaz. Mekke'ye giremezsiniz" karşılığını verdiler. Onların red cevabı gecikince bu İslâm kârargahına Osman (r.a)'ın öldürüldüğü şeklinde ulaştı. Onun dönüşünün gecikmesi bu haberi destekler nitelikteydi. Bunun üzerine Resulullah (s.a.s), yanındaki bütün müslümanları, ölmek pahasına müşriklerle çarpışmak üzere, bey'ata çağırdı. Bey'atu'r-Rıdvan adıyla tarihe geçen bu bey'atlaşmada Resulullah (s.a.s) sol elini sağ elinin üzerine koyarak, **"Osman Allah'ın ve Resulünün işi için gitmiştir"** dedi ve onun adına da bey'at etti. Müşrikler, sahabeyi kiramın efendimize bu şekilde son derece teslimiyet göstererek itaat etmelerini görüp korkuya kapıldıkları için anlaşma yolunu tercih etmişlerdi (İbn Sa'd, II, 96, 97).

Hz. Osman, bu arada Mekke'deki hicret edemeyen güçsüz müslümanlarla görüşmüş ve onları İslâm'ın yakında gerçekleşecek olan fethiyle teselli etmişti *(Asım Köksal, İslâm Tarihi,*

VI, 177).

Müşrikler, Osman (r.a)'a isterse Kâ'be'yi tavaf edebileceğini bildirmişler, ancak o, Resulullah (s.a.s) tavaf etmeden, kendisinin de tavaf etmeyeceği cevabını vermişti. Hudeybiye'de bulunan sahabiler ise Resulullaha: "**Osman Beytullah'a kavuştu, onu tavaf etti; ne mutlu ona"** dediklerinde Resulullah (s.a.s); **"Beytullah'ı biz tavaf etmedikçe, Osman da tavaf etmez buyurmuştur"**
(Vakidî'den naklen, A. Köksal, a.g.e., 178-179).

Hz. Osman, her fırsatta, Peygamber efendimizi memnun etmek, O'nun mübârek duasına mazhâr olmak için fırsat kollardı. Bir gün Hz. Osman, Resûlullah efendimizi evine davet etti. Resûlullah buyurdu ki:

- Yalnız beni mi davet ediyorsun?

- Eshâb-ı kirâm da davetlidir. Peygamber efendimiz, Bilal-i Habeşî hazretlerini, bütün Eshâbı'na haber vermesi için yolladı. Kendisi de Hz. Ali ile, Hz. Osman
'
ın evine doğru yürümeye başladı. Hz. Osman geriden, Peygamber efendimizin adımlarını sayıyordu. Resûlullah bunu fark edip, sebebini sorduğunda, şu cevabı verdi:

- Yâ Resûlallah! Her adımınıza bir köle azâd edeceğim. Davetten sonra da, saydığı adım kadar köle azâd etti.

İslâmiyet yayılmaya başlayınca, her taraftan Müslümanlar çoğalıp Medine'ye geliyordu. Peygamberimizin mescidi dar gelmeye başlamıştı. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

- Bizim mescidimizi bir zirâ(Parmak uçlarından dirseğe kadâr olan kısım Bu miktara denk uzunluk ölçüsünün adı) **genişleten Cennete gider.** Hz. Osman dedi ki:

- Yâ Resûlallah, malım mülküm sana fedâ olsun! Mescidi genişletme işini üzerime alıyorum.

Mescidi 40 zirâ(yani 20 metre) genişletti ve bütün masraflarını karşıladı. Bunun üzerine, **"All ahın mescidlerini ancak, Allaha, âhiret gününe inanan, namaz kılan, zekât veren ve yalnız Allahtan korkan kimseler tamîr eder. İşte hidâyet üzere bulunanlardan oldukları umulanlar bunlardır
"**
meâlindeki (Tevbe sûresi 18.) ayeti nâzil oldu.

Halifeliği:

Hz. Ebû Bekir (r.a) halife seçilince Osman (r.a) ona bey'at etti. Ebû Bekir (r.a) halifeliği boyunca ümmetin işlerini idarede onunla istişarede bulundu. Ebû Bekir (r.a)'ın vefatından önce yazdırdığı Hz. Ömer'in Halife atanmasına dair belgeyi Osman (r.a) kaleme almıştır. Hz. Ebû Bekir, Osman (r.a)'ın yazdıklarını ona tekrar okutturduktan sonra mühürletmişti. Osman (r.a), yanında Ömer (r.a) ve yanında Useyd İbn Saîd el-Kurazî olduğu halde dışarı çıkmış ve oradakilere " **Bu kağıtta adı yazılan kimseye bey'at ediyor musunuz"** diye sormuştu. Onlar da
"evet"
diyerek bunu kabul etmişlerdi
(İbn Sad a.g.e., III, 200).
Hz. Ömer
'
den sonra üstünlük sırası, Hz. Osman-ı Zinnûreyn
'
e gelir. Bunun hilâfeti de ümmetin icmâ
-
ı ile sabittir.

Hz. Ömer (r.a), yaralanınca, hilâfete geçecek kimsenin tayin edilmesi için altı kişiden oluşan bir şura oluşturmuştu. Bunlar Hz. Ali, Osman, Sa'd İbn Ebi Vakkas, Abdurrahman b. Avf, Zubeyr İbn Avvam ve Talha İbn Ubeydullah (r.anhum) idiler. Yapılan görüşmeler neticesinde, şura üyelerinden dördü feragat edince görüşmeler Hz. Osman'la Hz. Ali üzerinde devam etti. Şûra başkanı Abdurrahman İbn Avf, geniş bir kamu oyu yoklaması yaptıktan sonra müslümanların bu iki kişiden birisinin halife seçilmesi üzerinde mutabık olduklarını gördü. Hz. Ali (r.a)'i çağırarak ona; Allah'ın Kitabı, Resulünün Sünneti ve Ebû Bekir ve Ömer'in uygulamalarına tabi olarak hareket edip etmeyeceğini sordu. O, Allah'ın Kitabı ve Resulünün Sünnetine tam olarak uyacağı, ancak bunun dışında kendi içtihadına göre davranacağı cevabını verdi. Aynı soruyu Osman (r.a)'a yönelttiğinde o, bunu kabul etmişti. Bunun üzerine Abdurrahman İbn Avf, Osman (r.a)'ı halife atadığını ilan ederek ona bey'at etti *(Suyuti, a.g.e.,171, 172; İbn Hacer, a.g.e., 463; H.İ.Hasan, a.g.e., I, 258, 261).*
Hz. Osman'a ikinci olarak bey'at eden kimse Hz. Ali (r.a) olmuştur. Peşinden de bütün müslümanlar ona bey'at ettiler
(İbn Sa'd, a.g.e., III, 62).
Osman (r.a)'ın hilâfete geçişi Hicri yirmi üç senesi Zilhicce ayının sonlarında olmuştur.

Hz. Osman, Peygamber efendimizin vahiy kâtiplerinden idi. Güzel yazar, güzel konuşurdu. Hitâbeti kuvvetli idi. Kur'ân-ı kerîmi çok okurdu. Ezberi çok ileri derecede idi. Namazda, bir rekatta bütün Kur'ân-ı kerîmi okuyan dört kişiden biri de Hz. Osman ’dır. Çok okuduğu için elinde iki mushaf eskimiştir.

12 sene hilâfet makamında kalan Hz. Osman, çok cesûr idi. Hiçbir felâket karşısında sarsılmamıştı. Bunun için halîfeliği çok başarılı geçmiştir. Bilhassa halifeliğinin ilk yılları, İslâm târihinin altın yılları olmuştur. Devrinde birçok yerler fethedilmiştir. Horasan, Hindistan, Mâverâün-nehr, Kafkasya, Kıbrıs adası ve Kuzey Afrika ’nın birçok yerleri, O’nun devrinde İslâm topraklarına katılmıştır.